

Vadovėlis *Literatūra 10 klasei. I dalis* atitinka Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašo II skyriuje pateiktus bendruosius reikalavimus:

Vadovėlio medžiaga atitinka dalyko bendrojoje programoje apibrėžtą mokymo(si) turinį. Vadovėlio struktūra atitinka didaktinius dalyko mokymo principus, pateikiamos įvairių tipų užduotys, skatinančios taikyti įvairius mokymosi metodus. Vadovėlio turinyje nėra diskriminavimo ir diskriminavimo propagavimo lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu. Vadovėlio turinyje pateikiami situacijų, įvykių, reiškinių, procesų, asmenybių veiklos aprašymai, iliustracijos, užduotys, nepažeidžiantys asmens teisių ir laisvių bei pagrindinių tarptautinės teisės principų, vengiama neigiamas emocines reakcijas keliančių asociacijų, būdvardžių ir kategoriškų apibendrinimų, nėra neigiamų ar kitokių lyčių stereotipų, mergaitės ir berniukai, moterys ir vyrai vaizduojami nešališkai. Vadovėlio turinyje nėra nekorektiško, antidemokratiško, antivalstybinio turinio, nėra tendencingai pateikiamos klaidinančios informacijos geopolitinių įvykių kontekste. Vadovėlio turiniu nėra kurstoma tautinė nesantaika.

Pasiūlymai vadovėlio *Literatūra 10 klasei. I dalis* turiniui:

I skyrius *Antika* (mitai, Homeras, teatras)

- Teikti daugiau užduočių grožiniam ir negrožiniam tekstams lyginti;
- Kelia abejonių siūlymas skaityti H. Radausko, A. Škėmos tekstus – dešimtokams jie gali būti neįkandami;
- „Orfėjas“: siūlyti klausyti muzikos kūrinių ir teikti klausimus, skatinančius lyginti literatūrą ir muziką;
- Sistemingiau pateikti pagrindines sąvokas – mitas ir pan. – ar gal bus sąvokų žodynelis vadovėlio gale?
- Pasiūlyti dešimtokams užduotį, panašią į 11 kl. lauksiančią tarpinio patikrinimo žodžiu užduotį;
- Gal įmanoma būtų rasti aoidų giedojimo rekonstrukciją? Kažką panašaus siūlė VU klasikai...
- *Iliados* klausymas originalo kalba: įdomus būtų vaizdo klipas, kuriame būtų aiškinami hegzometro principai;
- Pateikiant iliustracijas norėtųsi bent kelių klausimų iliustracijoms analizuoti;
- Korektūros netikslumas: vienur Skilė, kitu Scilė;
- Pasigendama klausimų teksto raiškai aptarti;
- Sąvokas *parodas*, *stasimai* tikslinga būtų sukirčiuoti;
- Pateikiant posakį graikiškai gerai būtų pateikti jo transkripciją, kaip posakį reikia perskaityti;
- Minima Aristotelio *Poetika* – gal pasiūlyti perskaityti bent kelias eilutes?
- Siūlyti užduočių, orientuotų į antikinių tekstų lyginimą kokiais nors aspektais (heroizmas, moters laikysena, jausmų raiška, dievų įtaka, likimo jėga ir pan.);
- Jei siūloma klausytis M. Kudarauskaitės teksto, reiktų nurodyti, kur tą tekstą galima rasti.

II skyrius *Biblija*

- Pasiūlyti išsiaiškinti, kodėl Mozė vaizduojamas su ragais;
- Negrožinių tekstų apie Bibliją, jos aiškinimą siūlyti kuo daugiau, pateikti kryptingų klausimų, nes stereotipas, jog Biblija tolygu tikybės pamokai, labai gajus;
- Korektūra 200 psl.: *juk ką nors turi*;
- Korektūra 222 psl.: *Ijai be rūpesčio*;

- Po *Senojo Testamento* siūlyti skaityti I. Mero romaną *Lygiosios trunka akimirka* ir rengti gal kokį mini projektinį, gal kūrybinį darbą, gal tai galėtų būti pasirenkamas darbas, atliekamas ne visos klasės, – ST ir Mero sąsajos labai norėtųsi...
- Siūlyti užduočių paveikslams, iliustracijoms analizuoti;
- V. Mačernio poezija dešimtokui gali būti patraukli – jos pateikimas vykęs.

III skyrius Viduramžiai

- 249 psl.: Jei Antikos laikų literatūrinė tradicija suformavo didingą, herojišką kario figūrą – narsų, sumanų, tvirto ir gražaus kūno žmogų, – tai Viduramžių literatūra sukuria naują dvasinio heroizmo tipą (=Antikos laikų tradicija suformavo didingą <...>, o Viduramžių literatūra sukuria...)
- Tikslinga siūlyti aptarti gotikinės bažnyčios ypatumus, tarkim, dominuojančią vertikalią liniją sieti su Viduramžių pasaulėjauta, kūno ir sielos atskyrimu...
- Siūlyti užduočių paveikslams, iliustracijoms analizuoti;
- Siūlyti lyginti herojus: Rolandą, Olivjė, Tristaną, Odisėją, Priamą, Achilą, Hektorą, lyginimą sieti su Antikos ir Viduramžių kontekstais;
- Siūlyti lyginti moters vaidmenį, likimą antikinėje ir Viduramžių kultūroje/literatūroje/visuomenėje (Antigonė, Kirkė, Kalipsė, Penelopė, Odė, Izolda Auksaplaukė);
- Kad jau užsimenama, jog Viduramžius idealizuoja romantikai, gal kokią ištrauką iš Hugo *Paryžiaus katedros*, gal A. Mickevičiaus *Gražinos*?
- Pasiūlyti ištrauką iš *Gedimino laiškų* paskaityti lotyniškai;
- Gal pavyktų rasti vaizdo klipą, kaip Knygų mugės metu (regis, 2023 m.) Gedimino laiškus skaitė mokslininkai ir vilniečiai, gal iš to išeitų ir koks vienas kitas klausimas;
- Siūlyti kurti (?) virtualią ekskursiją *Viduramžių Vilnius* ar *Vilniaus gotika*: ekskursijoje būtų galima sulydyti žinias apie Viduramžių pasaulėjautą ir Vilniaus istoriją, Gedimino asmenį/vaidmenį.

Lietuvių kalbos ir literatūros

mokytojas metodininkas Audrius Gabnys

